

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-571/16

**Nikolaj Kantarev
proti
Balgarské Narodné Bance**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Administrativen sad Varna (Správní soud ve Varně, Bulharsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Systém pojištění vkladů – Směrnice 94/19/ES – Článek 1 bod 3 podbod i) – Článek 10 odst. 1 – Pojem ‚nedisponibilní vklad‘ – Odpovědnost členského státu za újmy způsobené jednotlivcům v důsledku porušení unijního práva – Dostatečně závažné porušení unijního práva – Procesní autonomie členských států – Zásada loajální spolupráce – Článek 4 odst. 3 SEU – Zásady rovnocennosti a efektivity“

Shrnutí – rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 4. října 2018

1. *Předběžné otázky – Přípustnost – Meze – Hypotetické otázky položené v kontextu, který vylučuje užitečnou odpověď*

(Článek 267 SFEU)

2. *Svoboda usazování – Volný pohyb služeb – Úvěrové instituce – Systémy pojištění vkladů – Směrnice 94/19 – Nedisponibilita vkladu – Vnitrostátní právní úprava podmiňující konstatování uvedené nedisponibility platební neschopností úvěrové instituce a odnětím bankovní licence této instituci – Nepřípustnost – Odchylna od lhůt stanovených pro konstatování nedisponibility vkladů a pro vyplacení jejich náhrad – Nepřípustnost*

(Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19, ve znění směrnice 2009/14, čl. 1 bod 3 a čl. 10 odst. 1)

3. *Svoboda usazování – Volný pohyb služeb – Úvěrové instituce – Systémy pojištění vkladů – Směrnice 94/19 – Nedisponibilita vkladu – Konstatování výslovným aktem příslušného vnitrostátního orgánu*

[Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19, ve znění směrnice 2009/14, čl. 1 bod 3 podbod i)]

4. *Svoboda usazování – Volný pohyb služeb – Úvěrové instituce – Systémy pojištění vkladů – Směrnice 94/19 – Nedisponibilita vkladu – Podmínění konstatování uvedené nedisponibility předchozí žádostí o výběr prostředků – Nepřípustnost*

[Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19, ve znění směrnice 2009/14, čl. 1 bod 3 podbod i)]

5. *Svoboda usazování – Volný pohyb služeb – Úvěrové instituce – Systémy pojištění vkladů – Směrnice 94/19 – Práva přiznaná jednotlivcům – Článek 1 bod 3 podbod i) – Porušení členským státem – Povinnost nahradit újmu způsobenou jednotlivcům – Podmínky – Dostatečně závažné porušení – Příčinná souvislost mezi tímto porušením a újmou – Ověření vnitrostátním soudem*

[Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19, ve znění směrnice 2009/14, čl. 1 bod 3 podbod i)]

6. *Právo Evropské unie – Práva přiznaná jednotlivcům – Porušení členským státem – Povinnost nahradit újmu způsobenou jednotlivcům – Podmínky náhrady újmy – Použití vnitrostátních právních předpisů – Respektování zásad efektivit a rovnocennosti – Vnitrostátní právní úprava, která stanoví dva různé procesní prostředky, pro něž jsou stanoveny různé podmínky – Vnitrostátní právní úprava podmiňující právo na náhradu újmy povinností předložit důkaz o zavinění – Vnitrostátní právní úprava, která stanoví povinnost uhradit paušální poplatek nebo poplatek ve výši úměrné hodnotě sporu – Vnitrostátní právní úprava podmiňující právo na náhradu újmy předchozím zrušením správního aktu, v jehož důsledku újma vznikla – Přípustnost – Podmínky – Vnitrostátní právní úprava, která pro právo na náhradu újmy stanoví dodatečnou podmínku vycházející z úmyslné povahy újmy způsobené vnitrostátním orgánem – Nepřípustnost*

(Článek 4 odst. 3 SEU)

1. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 42–45)

2. Článek 1 bod 3 a čl. 10 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/14/ES ze dne 11. března 2009, musí být vykládány v tom smyslu, že brání jednak vnitrostátní právní úpravě, podle které je konstatování nedisponibility vkladů podmíněno platební neschopností úvěrové instituce a odnětím bankovní licence této instituci, a jednak odchýlení se od lhůt stanovených těmito ustanoveními pro konstatování nedisponibility vkladů a pro vyplacení náhrad těchto vkladů z důvodu, že danou úvěrovou instituci je nutné podrobit zvláštnímu dohledu.

(viz bod 69 a výrok 1)

3. Článek 1 bod 3 podbod i) směrnice 94/19, ve znění směrnice 2009/14, musí být vykládán v tom smyslu, že nedisponibilitu vkladů ve smyslu tohoto ustanovení musí příslušný vnitrostátní orgán konstatovat výslovným aktem a nelze ji vyvodit z jiných aktů příslušných vnitrostátních orgánů, jako je rozhodnutí Balgarské Narodné Banky (Bulharská národní banka) podrobit Korporativnu Targovsku Banku zvláštnímu dohledu, ani předpokládat z takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení.

(viz bod 78 a výrok 2)

4. Článek 1 bod 3 podbod i) směrnice 94/19, ve znění směrnice 2009/14, musí být vykládán v tom smyslu, že konstatování nedisponibility bankovního vkladu ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být podmíněno tím, aby majitel tohoto vkladu již dříve bezúspěšně požádal dotyčnou úvěrovou instituci o výběr prostředků.

(viz bod 87 a výrok 3)

5. Článek 1 bod 3 podbod i) směrnice 94/19, ve znění směrnice 2009/14, má přímý účinek a představuje právní pravidlo přiznávající jednotlivcům práva umožňující vkladatelům podat žalobu na náhradu újmy způsobené opožděným vyplacením náhrady vkladů. Předkládající soud musí ověřit, zda

nekonstatování nedisponibility vkladů ve lhůtě pěti dnů, stanovené v tomto ustanovení, navzdory skutečnosti, že podmínky jasně stanovené v tomto ustanovení byly splněny, představuje za okolností věci v původním řízení dostatečně závažné porušení ve smyslu unijního práva, a zda existuje přímá příčinná souvislost mezi tímto porušením a újmou vzniklou takovému vkladateli, jako byl Nikolaj Kantarev.

(viz bod 117 a výrok 4)

6. Článek 4 odst. 3 SEU, jakož i zásady rovnocennosti a efektivity, musí být vykládány v tom smyslu, že v případě, kdy v Bulharsku neexistuje zvláštní řízení pro uznání odpovědnosti tohoto členského státu za újmu vzniklou porušením unijního práva ze strany vnitrostátního orgánu:

- nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví dva různé procesní prostředky, jež spadají do působnosti různých větví soudnictví a pro něž jsou stanoveny různé podmínky, pokud předkládající soud určí, zda podle vnitrostátního práva musí být odpovědnost takového vnitrostátního orgánu, jako je Bulharská národní banka, uznána na základě zákona za otgovornostta na daržavata i obštinite za vredi (zákon o odpovědnosti státu a obcí za škody), nebo na základě zákona za zadalženijata i dogovorite (zákon o závazkových a smluvních vztazích), a pokud oba tyto procesní prostředky jsou v souladu se zásadami rovnocennosti a efektivity;
- brání vnitrostátní právní úpravě, která pro právo jednotlivců na náhradu újmy stanoví dodatečnou podmínku vycházející z úmyslné povahy újmy způsobené dotčeným vnitrostátním orgánem;
- nebrání vnitrostátní právní úpravě, která právo jednotlivců na náhradu újmy podmiňuje povinností jednotlivce předložit důkaz o zavinění, pokud se pojem „zavinění“ nenachází mimo rámec pojmu „dostatečně závažné porušení“, což musí ověřit předkládající soud;
- nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví povinnost uhradit paušální poplatek nebo poplatek ve výši úměrné hodnotě sporu, pokud úhrada paušálního poplatku nebo poplatku ve výši úměrné hodnotě sporu není s ohledem na výši a význam poplatku, na překonatelnost či nepřekonatelnost překážky v přístupu ke spravedlnosti, kterou případně zakládá, na jeho závaznost a na možnosti jeho prominutí, v rozporu se zásadou efektivity, což musí ověřit předkládající soud, a
- nebrání vnitrostátní právní úpravě, která právo jednotlivců na náhradu újmy podmiňuje předchozím zrušením správního aktu, v jehož důsledku újma vznikla, pokud lze splnění této podmínky na poškozeném rozumně požadovat, což musí posoudit předkládající soud.

(viz bod 147 a výrok 5)